

Rhaglen Gyflawn

Adran Cefnogaeth Gorfforaethol
Swyddfa'r Cyngor
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Cyfarfod

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU

Dyddiad ac Amser

10.00 y.b., DYDD MAWRTH, 17EG TACHWEDD, 2015

Lleoliad

Siambwr Hywel Dda, Swyddfa'r Cyngor, Caernarfon, Gwynedd. LL55 1SH

Pwynt Cyswllt

Lowri Haf Evans

01286 679 878

LowriHafEvans@gwynedd.gov.uk

(Dosbarthwyd: 10/11/15)

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU

AELODAETH (18)

Plaid Cymru (9)

Y Cynghorwyr

Craig ab Iago
Dilwyn Morgan
E. Caerwyn Roberts

Annwen Daniels
Linda Morgan
Gruffydd Williams

Annwen Hughes
W. Tudor Owen
Eurig Wyn

Annibynnol (4)

Y Cynghorwyr

Eric M. Jones
Angela Russell

Nigel Pickavance
Mike Stevens

Llais Gwynedd (2)

2 Sedd Wag

Llafur (1)

Y Cynghorwyr Glyn Thomas

Democratiaid Rhydfrydol (1)

Y Cynghorwyr Stephen W. Churchman

Aelod Unigol (1)

Y Cynghorydd Louise Hughes

R H A G L E N

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyn unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

3. MATERION BRYD

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater bryd ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

4. COFNODION

1 - 5

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid arwyddo cofnodion y cyfarfod diwethaf o'r Pwyllgor hwn, a gynhaliwyd ar 17 Medi, 2015, fel rhai cywir.

5. YR IAITH GYMRAEG Â'R DREFN GYNLLUNIO

6 - 12

Ystyried yn ehangach rôl a dylanwad yr iaith Gymraeg ar y drefn gynllunio.

6. CYTUNDEBAU ADRAN 106

13 - 18

Ystyried papur ar bwrpas ac ehangder cytundebau Adran 106.

7. CLUDIANT ADDYSG ÔL-16

19 - 25

Derbyn adroddiad yn ôl gan yr Aelod Cabinet ar weithrediad argymhellion yr Ymchwiliad Craffu.

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU 17.09.2015

YN BRESENNOL - Y Cyngorydd Angela Russell (Cadeirydd)
Y Cyngorydd Caerwyn Roberts (Is Gadeirydd)

Y Cyngorwyr:- Stephen Churchman, Annwen Daniels, Annwen Hughes, Eric M Jones, Dilwyn Morgan, W Tudor Owen, Mike Stevens, Gruffydd Williams ac Eurig Wyn

SWYDDOGION: Arwel Ellis Jones (Uwch Reolwr Democratiaeth a Chyflawni) a Lowri Haf Evans (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu)

HEFYD YN BRESENNOL:

- i) Mewn perthynas ag eitem 5 ar y rhaglen – Ffrancon Williams (Prif Weithredwr CCG), Llinos Iorwerth (Pennaeth Cyfathrebu CCG), Gethin Armstrong (Rheolwr Gwasanaethau Cwsmer CCG) ac Enid Roberts (Cyfarwyddwr Cynorthwyol Cwsmeriaid a Chymunedau CCG)
- ii) Mewn perthynas ag eitem 6 ar y rhaglen – Cyngorydd John Wynn Jones - Aelod Cabinet Amgylchedd a Mr Peter Simpson (Rheolwr Gwasanaethau Stryd)
- iii) Mewn perthynas ag eitem 7 ar y rhaglen – Dafydd Wyn Williams (Pennaeth Adran Rheoleiddio) a Cara Owen (Rheolwr Rheolaeth Datblygu)
- iv) Mewn perthynas ag eitem 8 ar y rhaglen – Cyngorydd Ioan Thomas – Aelod Cabinet Tai), Arwel W Owen (Uwch Reolwr Tai), Catrin Roberts (Swyddog Strategol Datblygu Tai)

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cyngorwyr Annwen Davies, Louise Hughes, Linda Morgan, Robert J Wright.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

3. MATERION BRYD

Dim i'w nodi

4. COFNODION

Derbyniwyd cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 21 Mai 2015 fel cofnod cywir o'r cyfarfod. Adroddwyd bod trafodaethau am bresenoldeb un o gynrychiolwyr Plaid Cymru ar yr Awdurdod Tân wedi eu cynnal.

5. CARTREFI CYMUNEDOL GWYNEDD

- (a) Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol Cartrefi Cymunedol Gwynedd (CCG) 2014 - 2015. Cyfeiriwyd at y Cytundeb Trosglwyddo a nodwyd bod yn ofynnol iddynt nodi sut maent wedi gwireddu'r addewidion a wnaed i denantiaid yn y Ddogfen Gynnig a gweithredu goblygiadau dan y Cytundeb Trosglwyddo. Tynnwyd sylw at rai materion penodol:

- Bod 167 (98.8%) o'r addewidion o fewn y Ddogfen Gynnig "Eich Cartref, Eich Dewis" wedi eu cyflwyno'n llwyddiannus, ers diwedd mis Mawrth 2015. Nodwyd bod CCG yn parhau i roi blaenoriaeth i swyddi lleol gan sicrhau bod y gwariant yn cael ei gylchdroi. Ar ddiwedd Mawrth 2015 roedd 257 yn cael eu cyflogi ar raglen gwella Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC) ar draws yr holl ddarparwyr gwasanaeth. Wrth i lif gwaith a rhaglen gwella SATC dynnu tua'r terfyn, nodwyd bod lefelau staffio Darparwyr Gwasanaeth yn gostwng ac o ganlyniad ffigyrau nifer prentisiaid a hyfforddeion yn lleihau.
- CCG wedi ennill gwobr Partneriaeth a Mentergarwch Cymdeithas Penseiri Ymgynghorol (2013), a gwobr am Gyfraniad Arbennig yn y Gwobrwyon Caffael Cenedlaethol (2014). Yn dilyn hynny, maent wedi derbyn canmoliaeth am y modd y mae busnesau lleol a phobl leol wedi cael budd o'r swyddi a'r prentisiaethau sydd wedi eu creu. Yn 2015, derbyniwyd gwobr gan Caffael Cenedlaethol Cymru.
- Ers bodolaeth CCG a hyd at Fawrth 2015, mae 180 o brosiectau cymunedol wedi derbyn budd o grantiau (cyfanswm £975,699) drwy Gronfa Budd Cymunedol CCG gyda buddsoddiad ychwanegol o £5.6M wedi ei ddiogelu drwy arian cydgyfeirio.
- Bod pwyslais CCG yn newid. Dros y pum mlynedd diwethaf y pwyslais oedd sicrhau bod stoc y gymdeithas yn cydymffurfio a'r safon ac mae hyn yn parhau yn ymrwymiad clir. Erbyn hyn, mae cyfeiriad y busnes yn newid a lluniwyd Cynllun Corfforaethol 2015/20 yn amlinellu strategaeth a dyheadau am y pum mlynedd nesaf. Bydd mesurau lles yn gwasgu ar denantiaid a rhaid rhoi ystyriaeth ar y ddarpariaeth fydd yn cael ei gynnig.
- Y busnes yn parhau i dyfu er mwyn sicrhau hyfywedd tymor hir - datblygiadau newydd ym Maesgeirchen a Phwllheli ynghyd â chyrraedd targed i ddarparu tai fforddiadwy ac ymchwilio i ffynonellau incwm newydd. Er bydd y gwariant yn lleihau o'r flwyddyn yma ymlaen, bydd CCG yn parhau i fuddsoddi a chylchdroi arian o fewn y Sir.
- Elfennau cydweithio gyda chwmnïoedd mawr a threfniadau is-gontractio yn codi rhai pryderon, ond CCG yn parhau i weithio drwy hyn.
- Parhau i ymgynghori gyda thenantiaid i gynnwys cwsmeriaid ym mhopeth maent yn wneud.
- O ganlyniad i'r newid pwyslais, y berthynas gyda'r Cyngor, o safbwynt monitro yn newid.

(b) Yn ystod y drafodaeth nodwyd y sylwadau canlynol:

- i. Llongyfarchwyd CCG ar eu llwyddiant o dderbyn gwobr Caffael Cenedlaethol Cymru ac ar eu hadroddiad positif. Diolchwyd iddynt am lwyddiant y gronfa gymunedol a'u parodrwydd i wella stadau cymysg eu heiddo.
- ii. Cymeradwywyd datblygiadau o'r newydd, ond angen sicrhau mwy o unedau ar gyfer pobl hŷn ac unedau un llofft. Mewn ymateb nodwyd bod CCG yn ymwybodol o gynnydd yn nifer pobl hŷn ac o'r ystadegau clir sydd tystiolaethu'r pwyslais ar gadw pobl hŷn yn eu cartrefi - y mater eisoes wedi ei drafod yn y Bartneriaeth Tai ac felly'r cymdeithasau tai yn cydweithio i ymateb i'r galw a sicrhau bod y datblygiadau yn y llefydd cywir.
- iii. Dirywiad safonau ceginau, er enghraifft yn debygol o ddod gyda'i gilydd ac felly rhagweld y bydd angen buddsoddiad pellach ymhen rhyw bymtheg mlynedd. Mewn ymateb nodwyd bod ystyriaeth wedi roi i hyn yn y cynllun busnes.

- iv. Cais i gryfhau cyswllt yr aelodau lleol, Cyngor Bro gyda'r wardeniaid lleol o ran rhannu gwybodaeth. Mewn ymateb nodwyd bod y Protocol Aelodau Etholedig yn sicrhau llif gwybodaeth i un cyfeiriad gyda phob ymholiad ac ymateb yn cael ei gofnodi yn briodol. Dywedwyd bod sefydlu un pwynt cyswllt yn rhoi agwedd broffesiynol i'r drefn. O ran cysylltu gyda wardeniaid, amlygwyd nad oedd hyn yn effeithiol gan fod y warden yn dueddol o fod allan yn y maes drwy'r dydd. Amlygwyd hefyd bod Pencampwr Aelodau wedi ei benodi yn bwrpasol i rannu gwybodaeth. Ategwyd yr aelodau bod y protocol aelodau yn effeithiol a llongyfarchwyd Gethin a'r tîm am eu gwybodaeth a'u hymatebion amserol.
- v. O ran gwerthiant tai nodwyd bod y cyfartaledd wedi gostwng i rhwng 5 – 7 tŷ yn cael eu gwerthu yn flynyddol. Nodwyd bod gan y Llywodraeth fwriad i ostwng y disgownt o £16,000 i £8,000 fydd yn gwneud y broses yn llai deniadol i'r tenant. Mae'r fenter 'Hawl i Brynu' yn parhau gyda chyfnod cymhwyso o fod wedi byw yn yr eiddo am ddwy flynedd cyn gwneud cais. Yn ôl Llywodraeth San Steffan, mae'n ddymuniad, ar gyfer pob tŷ sydd yn cael ei werthu, dylai un gael ei adeiladu yn ei le, ond ymddengys bod gan Llywodraeth Cymru ymrwymiad cadarn i waredu'r prosiect 'Hawl i Brynu'.
- vi. Wrth ymateb i gais gan Aelod am wybodaeth i rannu gyda thenantiaid yng nghydestun pwy sydd yn cael blaenoriaeth, nodwyd bod ceisiadau yn cael eu rheoli gan y Tîm Opsiynau Tai gyda chydweithio da gyda'r Gwasanaethau Tai. Amlygwyd hefyd bod rhaid parchu Diogelwch Gwybodaeth ac felly ni ellir rhannu gwybodaeth am denantiaid. Gwerthfawrogwyd y gwaith roedd aelodau yn ei wneud i liniaru sefyllfaoedd.
- vii. Mewn ymateb i sylw yn nodi siom fod CCG wedi penodi dau uwch Swyddog digymraeg a'r drwg deimlad roedd wedi ei greu, amlygwyd nad oedd yn benderfyniad hawdd. Nodwyd bod problemau recriwtio a'u bod wedi ceisio ymateb i'r sefyllfa. Mae gwaith CCG at y Gymraeg yn parhau, ond fel busnes rhaid sicrhau bod y bobl iawn yn y swyddi iawn ac felly hyn yn flaenoriaeth.
- viii. Mewn ymateb i sylw ynglŷn â gwella trefniadau cydweithio o ran sefyllfa Tai Gwag, nodwyd bod tai gwag yn broblem ariannol i CCG ac felly os gall aelodau lleol gefnogi CCG drwy hyrwyddo tai gwag buasent yn ddiolchgar iawn.
- ix. O ran perchnogaeth tiroedd, amlygwyd y buasai CCG yn cysylltu gydag aelodau unigol
- x. O ran newid perthynas, amlygwyd y buasai'r aelodau yn hoff o weld y berthynas yn parhau rhwng y Cyngor a CCG gan fod cydweithio yn llesol. Gwnaed awgrym cychwynnol y buasai modd cynnal trafodaeth flynyddol yn y Pwyllgor Craffu Cymunedol i drafod / craffu gwaith yr holl gymdeithas tai sydd yn darparu cartrefi yng Ngwynedd.

Diolchwyd i bawb am eu cyfraniad i'r drafodaeth ac i gynrychiolwyr Cartrefi Cymunedol Gwynedd am fynychu'r cyfarfod. Derbyniwyd yr adroddiad.

6. DEFNYDD O HAWLIAU GORFODAETH

- a) Cyflwynwyd briff cychwynnol ar gyfer Ymchwiliad Craffu i'r defnydd o hawliau gorfodaeth stryd. Amlygwyd bod Gwasanaeth Stryd Cyngor Gwynedd yn dîm cymharol fychan yn gweithio o fewn cyllideb net o £300k. Mae'r gwasanaeth yn gyfrifol am godi ymwybyddiaeth ac addysgu'r cyhoedd ar sicrhau amgylchedd glan a diogel, gweithredu polisïau ar graffiti, nodwyddau a lanteri, monitro perfformiad glendid strydoedd a chynnal a chynorthwyo mewn ystod o ymgyrchoedd perthnasol. Bydd yr ymchwiliad craffu yn rhedeg am gyfnod o chwe mis gyda'r bwriad o lunio argymhellion clir yn seiliedig ar dystiolaeth er ystyriaeth gan yr Aelod Cabinet.

b) Yn ystod y drafodaeth nodwyd y sylwadau canlynol:

- Bod y broblem baw ci yn un amlwg i'r dyn ar y stryd, ond rhaid cofio nad ymchwiliad i faw cŵn yn unig sydd yma - rhaid ystyried y briff yn ei gyfanrwydd.
- Angen sicrhau bod pob ardal yn y Sir yn cael sylw ac nid y manau prysur yn unig
- Nid yw'r ymchwiliad yn edrych i graffu gwaith yr adran, ond i gefnogi gwaith yr adran ac i geisio ehangu sgôp y gwaith y mae'r adran yn wneud.
- Biniau amlbwrpas yn cael eu treialu yn Nhywyn - llwyddiannus iawn ond angen codi ymwybyddiaeth
- Angen hyfforddiant a chyhoeddusrwydd pendant a phenodol
- Angen cadarnhad o drefniadau'r gwasanaeth – pwy sydd yn casglu? Pwy sydd yn gosod y biniau?
- Angen ystyried gwm cnoi – posib yma cydweithio gydag ysgolion.

c) **PENDERFYNWYD** derbyn y briff ac enwebu'r Aelodau canlynol i wasanaethu ar yr ymchwiliad. Y Cynghorwyr Dilwyn Morgan, Mike Stevens, Tudor Owen, Annwen Hughes, Annwen Daniels ac Angela Russell i wasanaethu ar yr ymchwiliad.

7. CYNLLUNIO A'R IAITH GYMRAEG

a) Cyflwynwyd adroddiad gan Uwch Reolwr Democratiaeth a Chyflawni yn ymateb i ddau bryder ymysg Cynghorwyr a'r cyhoedd o'r drefn Cynllunio a'r Iaith Gymraeg. Y pryder cyntaf oedd trefniadau mewnol y Cyngor wrth ymdrin ag asesiadau ardrawiad ieithyddol mewn pwyllgorau cynllunio. Roedd yr ail bryder yn un ehangach ynglŷn â statws yr iaith Gymraeg yn y Gyfundrefn Cynllunio.

Adroddwyd bod y mater cyntaf, yn dilyn trafodaeth gyda swyddogion y Gwasanaeth Cynllunio a'r Cynghorydd Elwyn Edwards, wedi ei ddatrys gyda dolen ar y rhaglen yn cyfeirio ymlaen at y cynlluniau perthnasol ar wybodaeth gefndirol.

b) O ran statws yr iaith Gymraeg yn y Drefn Cynllunio (Lefel lleol a Chenedlaethol), amlygwyd bod bwriad rhaglennu eitem bwrpasol ar gyfer y cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor hwn ar y 17eg o Dachwedd i drafod yn llawn. Wrth ystyried meysydd ar gyfer y drafodaeth cyflwynwyd sylwadau cychwynnol gyda chais i'r aelodau ychwanegu atynt.;

- Gosod y cyd-destun statudol o ran y Bil Cynllunio ac ati
- Egluro'r Polisi Cynllunio Cenedlaethol (TAN 20)
- Egluro'r Polisi Cynllunio Lleol Cyfredol (Y Cynllun Datblygu Unedol a'r Canllaw Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg)
- Egluro sut mae'r Gwasanaeth yn gweithredu o fewn y cyd-destun polisi cyfredol
- Rhoi gwybodaeth ynglŷn â'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (Drafft)
- Egluro sut, yng nghyd-destun gofynion TAN 20, y bydd gofyn i ni ddelio gyda'r iaith Gymraeg wrth benderfynu ceisiadau cynllunio ar ôl i'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd gael ei fabwysiadu a sut mae'r Gwasanaeth yn ceisio ymateb i hyn.

c) Mewn ymateb i'r sylwadau cychwynnol i gynnal y drafodaeth, amlygodd y swyddogion Cynllunio;

- yng nghyd-destun TAN 20, bod canllawiau drafft newydd ar gyfer asesiadau ieithyddol a chymunedol, ond nad oedd bwriad eu gweithredu tan yr etholiad nesaf - y pwyllgor Cynllunio felly yn parhau gyda'r polisiau cyfredol
- Bod arolygwyr apêl yn arbenigo mewn meysydd cynllunio perthnasol ac nid yn y Gymraeg yn unig
- Bod Cyngor Gwynedd yn mynd tu hwnt i'r angen yng nghyd destun canllawiau.

- ch) Yn ystod y drafodaeth nodwyd y sylwadau canlynol:
- Derbyn bod y ddolen yn syniad da ac effeithiol
 - Angen diffiniad o'r term 'Cyfarwyddyd Cynllunio'
 - Rhaid sicrhau bod yr asesiad iaith yn cael ei gyfarch gan swyddogion priodol – angen i'r arolygaeth gael ei gwblhau gan swyddogion sydd yn deall y sefyllfaoedd cymunedol ac ieithyddol
 - Carl Sargeant yn annog ystyriaeth i'r iaith Gymraeg, pam felly na ellir rhoi ystyriaeth i'r iaith Gymraeg cyn yr etholiad

PENDERFYNWYD derbyn bod y trefniadau o ran papurau Pwyllgor Cynllunio wedi gwella'n ddigonol a chytuno i geisio adroddiad i gyfarfod nesaf y pwyllgor fel yr amlinellwyd, ond ychwanegu'r elfennau canlynol iddo;

- **Canllawiau asesiadau iaith a pwy sydd yn eu gweithredu**
- **Cyfarch rôl arolygaeth cynllunio**
- **Angen diffiniad o'r term 'Cyfarwyddyd Cynllunio'**

8. CYFLWYNO ARGYMHELLION YMCHWILIAD CRAFFU DIGARTREFEDD

- a) Cyflwynwyd adroddiad yr ymchwiliad craffu Digartrefedd i'r Aelod Cabinet Ioan Thomas. Atgoffwyd pawb gan gadeirydd yr ymchwiliad, y Cynghorydd Eric Jones, beth oedd cefndir y briff a rhoddwyd crynodeb o'r gwaith a wnaed. Profwyd bod yr ymchwiliad wedi bod yn hynod o werthfawr, yn agoriad llygad i faes heriol ac anodd sydd yn ymdrin ag unigolion a theuluoedd ar draws y gymuned. Amlinellwyd bod gwaith ardderchog yn cael ei weithredu, ond adnabuwyd argymhellion lle ystyriwyd lle i wella. Nodwyd nad oedd hyn yn feirniadaeth o'r swyddogion sydd yn y maes, ond yn fater y gall rhai addasiadau wella'r ddarpariaeth. Diolchwyd i aelodau'r ymchwiliad am eu hymrwymiad, i'r Cynghorydd Stephen Churchman am fynychu pob ymweliad hostel er mwyn sicrhau cysondeb barn ac i'r swyddogion am eu gwaith, yn arbennig i Susan Griffith (Rheolwr Digartrefedd a Tai Cefnogol) a Catrin Roberts (Swyddog Strategol Datblygu Tai).
- b) Ategodd yr Aelod Cabinet ei ddiolch i'r aelodau am eu hymroddiad i'r ymchwiliad oedd wedi cyflenwi rôl craffu werthfawr i faes heriol. Amlinellwyd, yr her ariannol ac felly anodd derbyn pob argymhelliad, ond y gobaith oedd gweithredu'r mwyafrif ohonynt. Ategodd, yr Uwch Reolwr Tai ei werthfawrogiad am y gwaith a'r trosolwg gwerthfawr a roddwyd i'r maes. Amlygodd bod rhai argymhellion eisoes wedi eu gwireddu neu wedi eu blaenoriaethu (gyda chyfyngiadau ariannol i eraill). Anogwyd pob aelod i ymweld â Hostel.
- c) Yn ystod y drafodaeth nodwyd y sylwadau canlynol:
- Pwysig cydweithio i gael y gorau i'r Digartrefedd - mae'r gwasanaeth sydd yn cael ei ddarparu yn hanfodol
 - Rhaid sicrhau ymyrraeth gynnar a chanolbwyntio ar wasanaeth ataliol
 - Llongyfarchwyd yr adroddiad a gwnaed cais am ddiweddariad ymhen 6 - 9 mis

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad, mabwysiadu'r argymhellion ynddo a cheisio adroddiad yn ôl gan yr Aelod Cabinet mewn tua 6 – 9 mis o'r hyn sydd wedi ei gyflawni yn dilyn yr argymhellion.

Dechreuodd y cyfarfod am 10:00am a daeth i ben am 12:05pm

Eitem 5

ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU
DYDDIAD Y CYFARFOD	17 Tachwedd 2015
TEITL	Cynllunio a'r iaith Gymraeg
AWDUR	Dafydd Wyn Williams, Pennaeth Adran Rheoleiddio (Dros Dro)
AELOD CABINET	Y Cynghorydd Dafydd Meurig
PWRPAS	Craffu trefniadau'r Cyngor ar gyfer y broses gynllunio a'r iaith Gymraeg.

1. Cefndir a Phwrpas

- 1.1 Mae'r adroddiad yma yn ddilyniant o drafodaeth a gafwyd ym Mhwyllgor Craffu ar 17 Medi 2015 ynglŷn â chynllunio a'r iaith Gymraeg, wnaeth ddelio'n uniongyrchol a chraffu trefniadau'r Pwyllgor Cynllunio ar gyfer ymdrin â'r ddogfennaeth ar gyfer asesiadau ardrawiad ieithyddol, oedd yn cael ei gyflwyno gyda cheisiadau cynllunio. Mae'r mater yma wedi ei ddatrys bellach ac mae trefniadau yn ei lle ac yn weithredol ar gyfer hwyluso mynediad i Aelodau'r Pwyllgor Cynllunio (ac eraill), at yr holl wybodaeth gefndir sydd yn berthnasol i'r ceisiadau sydd ar raglen y Pwyllgor Cynllunio.
- 1.2 Cytunwyd yn y Pwyllgor Craffu ar y 17 Medi 2015 i adrodd eto ar y materion ehangach mewn perthynas â'r system gynllunio a'r iaith Gymraeg a phwrpas yr adroddiad yma felly yw ymdrin â'r materion isod;
 - i. Gosod y cyd-destun statudol o ran Deddf Cynllunio (Cymru) 2015
 - ii. Egluro'r Polisi Cynllunio Cenedlaethol (TAN 20)
 - iii. Egluro'r Polisi Cynllunio Lleol Cyfredol (Y Cynllun Datblygu Unedol a'r Canllaw Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r iaith Gymraeg)
 - iv. Egluro sut mae'r Gwasanaeth yn gweithredu o fewn y cyd-destun polisi cyfredol
 - v. Rhoi gwybodaeth ynglŷn â'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (Drafft)
 - vi. Egluro sut, yng nghyd-destun gofynion TAN 20, y bydd gofyn i ni ddelio gyda'r iaith Gymraeg wrth benderfynu ceisiadau cynllunio ar ôl i'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd gael ei fabwysiadu a sut mae'r Gwasanaeth yn ceisio ymateb i hyn

2. Y cyd-destun statudol a'r cyd-destun polisi cynllunio

- 2.1 Mae'r broses gynllunio yn gweithredu o fewn fframwaith statudol sydd yn cynnwys tair haen sef deddfwriaeth sylfaenol, is-ddeddfwriaeth ac yna'r polisïau a'r canllawiau cynllunio perthnasol. Mae'r ddeddfwriaeth sylfaenol yn cynnwys ers yn ddiweddar Deddf Cynllunio (Cymru) 2015, gyda'r ddeddfwriaeth sylfaenol arall yn cynnwys Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990, Deddf Cynllunio a Phryniant Gorfodol 2004 a Deddf Cynllunio 2008.
- 2.2 Mae Deddf Cynllunio (Cymru) 2015 yn cyfeirio'n benodol at yr iaith Gymraeg gan nodi'r angen i roi unrhyw ystyriaeth berthnasol i'r defnydd o'r iaith Gymraeg, lle mae'n faterol i'r cais. Mae hyn yn codi proffil yr iaith Gymraeg o safbwynt y fframwaith

statudol, ond rhaid cofio bod yr iaith yn ystyriaeth gynllunio beth bynnag, cyn y Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015. Atgoffir Aelodau'r Pwyllgor Craffu fod Cyngor Gwynedd ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, wedi cynnal sesiwn codi ymwybyddiaeth ar y cyd ar y 5 Tachwedd 2015 mewn perthynas â Deddf Cynllunio (Cymru) 2015.

2.3 O safbwynt gwneud penderfyniadau ar geisiadau cynllunio, mae adran 38(6) o'r Ddeddf Cynllunio a Phryniant Gorfodol yn datgan fod yn rhaid gwneud penderfyniadau yn unol â'r cynllun datblygu oni bai bod ystyriaethau cynllunio perthnasol yn dweud fel arall. Hwn yw'r prawf statudol. Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd (2009) (CDU) yw'r cynllun datblygu perthnasol. Mae ystyriaethau cynllunio perthnasol yn cynnwys Polisi Cynllunio Cymru a Nodiadau Cyngor Technegol. Mae'n rhaid i'r sawl sy'n gwneud y penderfyniad ddod i gasgliad clir a rhesymedig ynglŷn â faint o bwysau i'w roi ar ystyriaeth cynllunio berthnasol.

2.4 Mae Polisi Cynllunio Cymru yn cynnwys polisiâu defnydd tir Llywodraeth Cymru. Mae'r ddogfen, ynghyd â'r canllawiau cefnogol yn Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 20 ar yr Iaith Gymraeg (2014), yn datgan fod Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i sicrhau bod yr iaith Gymraeg yn cael ei chefnogi a'i hannog i ffynnu fel iaith llawer o gymunedau ledled Cymru. Nodir hefyd y bydd lles yr iaith i'r dyfodol yn dibynnu ar ystod eang o ffactorau, yn enwedig addysg, newid demograffig, gweithgareddau cymunedol a sylfaen economaidd gadarn i gynnal cymunedau cynaliadwy ffyniannus (paragraff 4.13.1 Polisi Cynllunio Cymru). Dylai'r system cynllunio defnydd tir hefyd ystyried anghenion a diddordebau'r iaith Gymraeg ac wrth wneud hynny, cyfrannu at ei lles. Serch hynny, nodir hefyd na ddylai polisiâu cynllunio geisio cyflwyno unrhyw elfen o wahaniaethu rhwng unigolion ar sail eu gallu ieithyddol. Ni ddylai'r polisi Cynllunio geisio rheoli meddiannaeth tai am resymau ieithyddol.

2.5 Mae TAN 20 yn cynnwys canllawiau i awdurdod cynllunio lleol ar sut y gellir ymgorffori ystyriaethau o ran y Gymraeg fel rhan o'r broses o baratoi Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) ac y gellid gwneud hynny fel rhan o arfarniad o gynaliadwyedd y CDLI. Mae TAN 20 hefyd yn nodi na ddylai ceisiadau cynllunio fod yn destun asesiad o'r iaith Gymraeg, a hynny oherwydd y dylai awdurdodau cynllunio nodi eu safbwynt ar gynllunio a'r iaith Gymraeg drwy strategaeth a pholisïau'r CDLI a thrwy ddefnyddio Canllawiau Cynllunio Atodol.

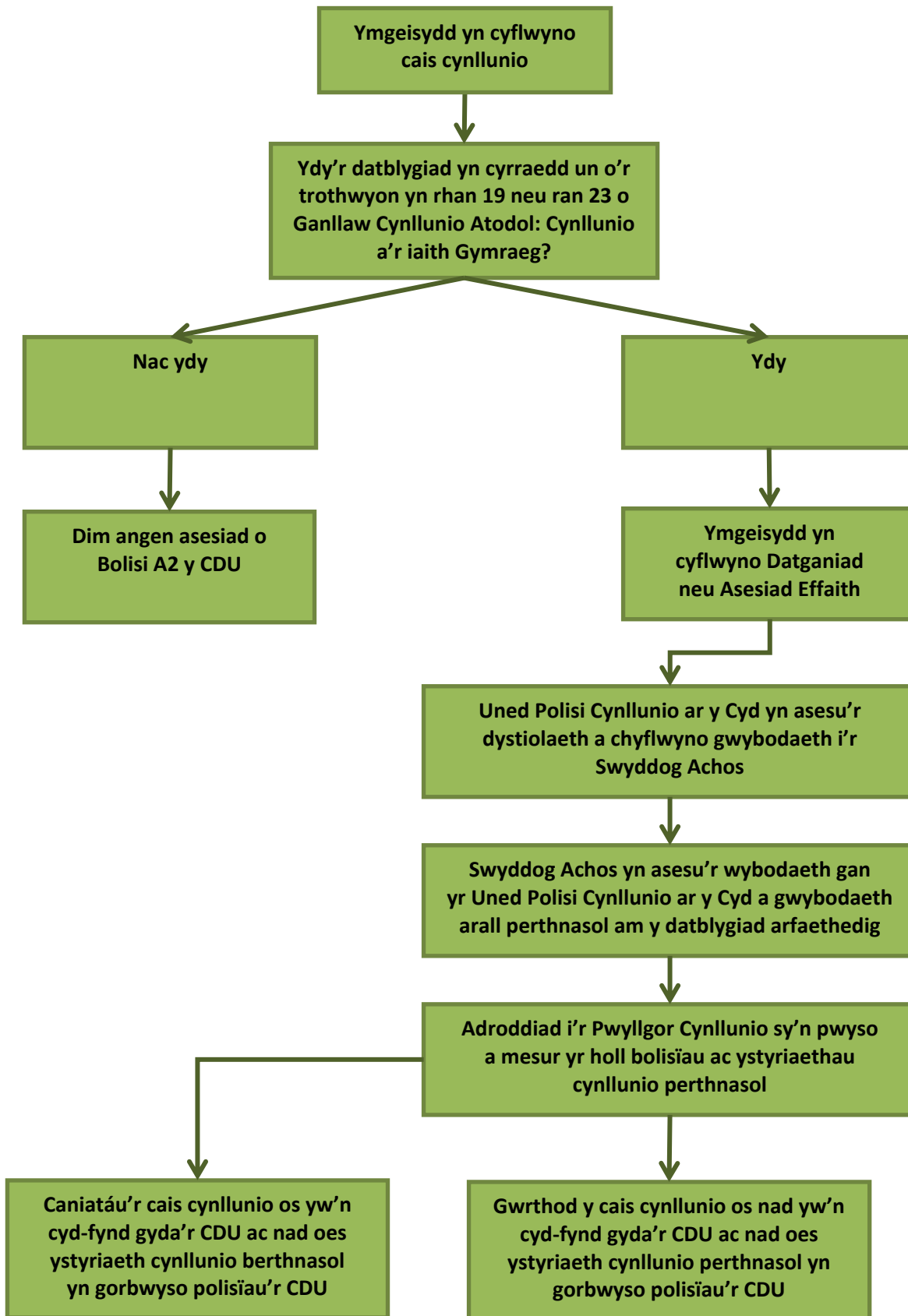
2.6 Rhaid nodi fod TAN 20 yn cyfeirio'n benodol at Gynlluniau Datblygu Lleol wrth nodi na ddylai ceisiadau cynllunio fod yn destun asesiad o'r iaith Gymraeg. Nid yw'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (Gwynedd ac Ynys Môn) sydd yn cael ei baratoi, wedi ei fabwysiadu ar hyn o bryd a'r CDU Gwynedd yw'r cynllun sydd wedi ei fabwysiadu ar gyfer ardal awdurdod cynllunio Gwynedd. Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu cyfres o Ganllawiau Cynllunio Atodol sy'n egluro polisiâu perthnasol yn y CDU. Nid yw'r Canllawiau yn ddogfennau sy'n creu polisi. Mae Canllaw Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r iaith Gymraeg yn rhoi arweiniad am sut i gymhwyso Polisi A2 y CDU. Y sefyllfa ar hyn o bryd yng Ngwynedd gan mai'r CDU Gwynedd yw'r cynllun sydd wedi ei fabwysiadu, yw ein bod yn parhau i ystyried yr iaith wrth ddelio gyda cheisiadau cynllunio perthnasol fel y nodir yn y Canllaw Cynllunio Atodol : Cynllunio a'r iaith Gymraeg, er yr hyn a nodir yn TAN 20.

2.7 Rhaid cofio fod delio gyda cheisiadau cynllunio'n cynnwys yr angen i roi ystyriaeth i nifer helaeth o ystyriaethau cynllunio gwahanol, ac y bydd y pwysau a roddir i'r ystyriaethau hynny'n amrywio o gais i gais. Os yw'r asesiad o'r cynllun datblygu a'r

asesiad o'r ystyriaethau cynllunio perthnasol yn dod i'r un casgliad gellir un ai caniatáu neu wrthod y cais yn unol â hynny. Mewn rhai achosion fe all yr asesiadau ddod i gasgliad gwahanol. O gofio'r prawf statudol, pan fydd gwrthdaro rhwng yr asesiad o'r cynllun datblygu a'r asesiad o'r ystyriaethau cynllunio perthnasol fe fydd angen dod i gasgliad clir a rhesymedig os yw'r pwysau'n ddigonol i orbwyso'r cynllun datblygu ai pheidio.

Ceisiadau cynllunio a'r iaith Cymraeg a'r trefniadau cyfredol

- 2.8 Yn unol â'r gofyn statudol mae'r Cyngor yn penderfynu ceisiadau cynllunio yn unol â'r CDU Gwynedd heblaw bod yna ystyriaethau cynllunio sydd yn nodi fel arall. Mae'r siart nesaf yn dangos y broses y gweithredir gan y Gwasanaeth Cynllunio ac Amgylchedd wrth ddelio gyda cheisiadau cynllunio ac ystyriaeth o'r iaith Gymraeg:

3. Paratoi'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLI ar y Cyd)

Y cyd-destun

- 3.1 Mae Cyngor Gwynedd ac Ynys Môn yn cydweithio i baratoi un Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd ar gyfer ardal awdurdod cynllunio Gwynedd ac Ynys Môn. Mae'n rhaid mynd trwy sawl cam statudol cyn y gellir mabwysiadu'r CDLI ar y Cyd ac mae'r rhaglen sydd wedi ei gynnwys yn Atodiad A yn cynnwys y prif gamau perthnasol. Mae'n rhaid i'r CDLI ar y Cyd fod yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn a phan fydd y CDLI ar y Cyd yn cael ei fabwysiadu, bydd yn disodli'r CDU Gwynedd.

Sut roddir ystyriaeth i'r iaith Gymraeg wrth baratoi'r CDLI ar y Cyd?

Yr Arfarniad Cynaliadwyedd ac Asesiad Effaith Ieithyddol (AEI)

- 3.2 Mae'n rhaid i'r CDLI ar y Cyd ofalu fod y datblygiadau'n gynaliadwy yn economaidd, yn gymdeithasol ac yn amgylcheddol. Er mwyn gwneud hynny mae Deddf Cynllunio a Phryniant Gorfodol 2004 yn dweud bod rhaid i'r CDLI ar y Cyd fod yn destun Arfarniad Cynaliadwyedd (AC) ac i adrodd am ganfyddiadau'r gwaith yma trwy gydol y broses o baratoi'r Cynllun.
- 3.3 Bydd y CDLI ar y Cyd yn ymwneud a materion ieithyddol a diwylliannol, materion cydraddoldeb a materion iechyd. Bydd y broses AC yn asesu effaith y CDLI ar y Cyd ar y materion yma.
- 3.4 Bydd yr Arfarniad Cynaliadwyedd yn cael ei fwydo gan wybodaeth ddaw i law yn sgil gwneud Asesiad Effaith Ieithyddol ar adegau allweddol yn y broses o baratoi'r CDLI ar y Cyd.
- 3.5 Mae'r Asesiad Effaith Ieithyddol o'r Cynllun yn broses ailadroddus ac y bydd angen adolygu'r asesiad pan fo agweddau o'r Cynllun yn newid wrth symud drwy'r broses o greu'r Cynllun. Mae Adroddiad Asesiad Effaith ar yr Iaith Gymraeg (Mai 2013) yn disgrifio'r fethodoleg a ddefnyddir ac yn cofnodi tystiolaeth a chasgliadau'r asesiad yn y broses o greu'r Cynllun. Gan fod y broses yn un ailadroddus a chan fydd y sail dystiolaeth yn datblygu fe fydd y ddogfen yn cael ei newid yn ystod y broses.
- 3.6 Mae'r ffynonellau gwybodaeth ar gyfer y gwaith yma yn cynnwys:
- Gwybodaeth o'r Cyfrifiad.
 - Prosiect Tai ac Iaith : Mae holiaduron yn cael eu gyrru allan i: (a) tai a brynwyd yn ystod 2008 - 2012 yn ward Llanrug, Clynnog, Hirael, Diffwys a Maenofferen, De Dolgellau ac Abersoch, (b) tai sydd wedi cael eu hadeiladu yng Ngwynedd yn ystod 2007 - 2012. Pwrpas yr holiaduron ydy cael darlun o'r aelwydydd ac wedyn gweld os oes cydberthynas rhwng hynny a sefyllfa'r iaith Gymraeg. Mae'r Prosiect yma'n rhan o brosiect ehangach o dan Gynllun Strategol y Cyngor;
 - Prosiect Tai Marchnad Lleol : Mae'r prosiect yma'n edrych am, ac yn dadansoddi, tystiolaeth i weld os ellir cyfiawnhau polisi a fyddai'n hyrwyddo tai a fyddai'n diwallu anghenion penodol lleol am dai ar y farchnad agored. Gallai'r math yma o dai, yng nghyd ag isadeiledd arall, alluogi trigolion i aros mewn cymunedau gwledig penodol.
 - Defnydd o'r iaith mewn ysgolion cynradd : Sef tystiolaeth am safon disgyblion; iaith a ddefnyddir amser chwarae ac ati; iaith cyfarfodydd Llywodraethwyr

- Gweithredu'n lleol : Sef teclyn a gafodd ei ddatblygu gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg i gynnal ymchwil i gael darlun o natur ardal: gwybodaeth am nodweddion ac agweddau cymdeithasol; mesur hyfywedd y Gymraeg yn lleol o ran ei statws gweledol, y defnydd llafar a wneir o'r Gymraeg a'r gwerth a roddir ar y Gymraeg gan drigolion. Mapio gwybodaeth ar lefel sirol a derbyn gwybodaeth gan gymunedau sydd wedi defnyddio'r teclyn yn lleol.

3.7 Bu'r CDLI ar y Cyd allan i ymgynghoriad cyhoeddus yn ystod Chwefror / Mawrth 2015 ac mae'r Panel CDLI Lleol ar y Cyd (sydd yn cynnwys Aelodau Gwynedd ac Ynys Môn) yn y broses o ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad cyhoeddus. Rhaid nodi hefyd fod gofyn statudol i'r Cyngor fonitro'r CDLI (ar ôl ei fabwysiadu) a pharatoi adroddiad monitro blynyddol. Pwrpas hyn yw asesu os yw polisiau'r cynllun yn gweithio ac yn cyflawni'r amcanion.

Canllawiau Cynllunio Atodol Newydd

- 3.7 Fel rhan o'r broses o baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd mae bwriad paratoi cyfres o Ganllawiau Cynllunio Atodol newydd. Mae bwriad rhoi blaenoriaeth i baratoi Canllaw Cynllunio Atodol sydd yn ymwneud a chymunedau cynaliadwy fydd yn cynnwys mwy o fanylder ar faterion cynllunio a'r iaith Gymraeg. Mae pryder ynglyn a gofynion TAN 20 sydd yn nodi na ddylai ceisiadau cynllunio fod yn destun asesiad effaith ar yr iaith Gymraeg oherwydd y disgwylir fod hyn wedi ei wneud wrth baratoi'r CDLI. Mae'n amhosib darogan adeg paratoi'r cynllun pob datblygiad gall ddigwydd dros 15 mlynedd, a chredir y bydd yn anochel y bydd datblygiadau lle bydd angen ystyried yr iaith fel rhan o'r broses o ddelio gyda'r cais. Y bwriad felly yw ceisio hwyluso hynny drwy'r Canllaw Cynllunio Atodol newydd.

Casgliadau

- 3.8 Mae trefniadau'r Cyngor o safbwynt gweithredu'r broses gynllunio yng nghyd-destun yr iaith Gymraeg yn unol â'r gofynion statudol a'r polisi a'r canllawiau cynllunio perthnasol.

Atodiad A

Camau ac amserlen paratoi'r CDLI ar y Cyd Gwynedd a Mon

1.	Rhoi'r CDLI ar y Cyd a'r dogfennau'n gysylltiedig gydag ef ar adnau – cyfnod ymgynghori o 6 wythnos (<i>Rheoliad 17</i>)	Chwefror – Mawrth 2015
2.	Ystyried sylwadau a gwneud penderfyniad am am y CDLI ar y Cyd Adnau (<i>Rheoliadau 18 ac 19</i>)	Ebrill 2015 – Ionawr 2016
3.	Cyflwyno'r CDLI ar y Cyd i Lywodraeth Cymru ar gyfer Archwilio (<i>Rheoliad 22</i>)	Chwefror 2016
4.	Archwilio Cyhoeddus Annibynnol (<i>Rheoliad 23</i>)	Chwefror 2016 – Ionawr 2017
5.	Cyhoeddi Adroddiad yr Arolygydd (<i>Rheoliad 24</i>)	Ionawr 2017
6.	Mabwysiadu'r CDLI ar y Cyd (<i>Rheoliad 25</i>)	Chwefror/ Mawrth 2017
7.	Monitro ac Adolygu	Adroddiad blynyddol

(mae'r amserlen ar gyfer camau 4 – 6 yn ddangosol oherwydd ei fod yn dibynnu ar faint o amser bydd yr Arolygydd ei angen i archwilio'r Cynllun, a fydd yn cynnwys Gwrandawiadau Cyhoeddus)

Eitem 6

ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU
DYDDIAD Y CYFARFOD	17 Tachwedd 2015
TEITL	Y defnydd o gytundebau dan adran 106 o'r Ddeddf Gynllunio Gwlad a Thref 1990
AWDUR	Dafydd Wyn Williams, Pennaeth Adran Rheoleiddio (Dros Dro)
AELOD CABINET	Y Cynghorydd Dafydd Meurig
PWRPAS	Craffu trefniadau'r Cyngor ar gyfer y defnydd o gytundebau 106.

Cefndir

1. Yn sgil cyfarfod paratoi'r Pwyllgor Craffu Cymunedau, un o'r eitemau oedd y pwyllgor yn awyddus i'w graffu oedd y materion yn ymwneud gyda chytundebau 106 a pha mor effeithiol oedd y dogfennau hyn mewn gwirionedd.
2. Er mwyn ystyried effeithlonrwydd y cytundebau 106 mae'n rhaid yn gyntaf ystyried y strwythur statudol sydd tu cefn i'r cytundebau hyn ynghyd a'r adegau pryd fydd polisiau cynllunio lleol yn rhoi cyfle i'r awdurdod defnyddio'r cytundebau hyn.

Cefndir statudol

3. Mae cytundebau 106 neu ymrwymadau cynllunio yn rhan o'r broses cynllunio ac fel arfer yn gysylltiedig gyda chaniatâd cynllunio. Mi all cytundebau o'r fath yma:
 - Gyfyngu ar ddatblygiad neu ddefnydd o dir mewn rhyw ffordd.
 - Gofyn i weithrediad neu weithgaredd i gael ei gario allan ar, oddi fewn, o dan neu dros dir.
 - Gofyn i'r tir gael ei ddefnyddio mewn ffordd benodol.
 - Gofyn am symiau o arian penodol i gael eu talu i'r awdurdod cynllunio lleol.
4. Mae'r uchod yn cael ei gynnwys o fewn Adran 106 (1) o'r Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990. Er mwyn i'r cytundeb fod yn effeithiol fodd bynnag mae angen i'r cytundeb gydymffurfio hefo'r gofynion statudol. Mae'n hanfodol i bob cytundeb fod yn:
 - (a) Angenrheidiol er mwyn gwneud y datblygiad yn dderbyniol mewn termau cynllunio.
 - (b) Yn uniongyrchol berthnasol i'r datblygiad arfaethedig.
 - (c) gysylltiedig, mewn modd teg a rhesymol, i'r math a graddfa o ddatblygiad dan sylw.

5. Fe nodir o'r uchod felly bod angen cyfiawnhad penodol ar gyfer cytundeb o'r fath. Yn aml iawn mae'r cyfiawnhad hyn i'w weld drwy ein polisiau lleol e.e. cytundeb 106 tai fforddiadwy.
6. Dylid hefyd nodi y gellir ond defnyddio Cytundebau 106 mewn sefyllfa lle na ellir defnyddio amodau cynllunio i wireddu'r hyn sydd angen ei wneud.

Defnydd Cyngor Gwynedd o gytundebau 106

7. Mae Cyngor Gwynedd yn gwneud cryn ddefnydd o gytundebau 106 er mwyn gwireddu anghenion ein polisiau lleol sydd yng Nghynllun Datblygu Unedol Gwynedd. Mae'n debyg mai'r cytundeb a ddefnyddir rhan amlaf yw'r cytundeb 106 tai fforddiadwy ac mae canllawiau ynglŷn â defnyddio'r rhain i'w gweld yn ein Canllaw Cynllunio Atodol Tai Fforddiadwy. Rhaid cadw mewn cof hyd yn oed gyda'r math yma o gytundebau bod eu defnydd a'u hangen yn gorfod cael ei asesu'n unigol bob tro. Gall materion megis hyfywra datblygiad yn gallu effeithio ar ein gallu i ddefnyddio cytundebau 106 a bydd hefyd angen ystyried os oes angen Cytundeb o gwbl h.y. a yw'r eiddo yn fforddiadwy beth bynnag heb unrhyw gytundeb 106 oherwydd maint a lleoliad yr eiddo ? Rhaid cofio mai pwrpas cytundeb 106 tŷ fforddiadwy'n bennaf yw cyfyngu pris yr eiddo fel ei fod yn fforddiadwy ar gyfer cwrdd â'r angen penodol.
8. Yn gyffredinol mae'r math o Gytundeb Tai Fforddiadwy sydd yn cael ei ddefnyddio yn ddibynnol ar leoliad y datblygiad, ac mae polisiau o fewn y Cynllun Datblygu Unedol a'r Canllaw Cynllunio Atodol Tai Fforddiadwy, yn rhoi manylder pellach ynglŷn â hyn gan gynnwys manylion am faint tai fforddiadwy. Yn gyffredinol mae lleoliadau o fewn Canolfannau Lleol, pentrefi a phentrefi gwledig yn golygu cyfyngu pris yr eiddo , i bwy y gellid eu gwerthu (pobl leol o fewn dalgylch) a hefyd eu bod mewn angen am dy fforddiadwy. Mae Cytundebau o fewn y Canolfannau Isranbarthol (Bangor) a'r Canolfannau Trefol yn cyfyngu pris a mynnu gwerthu i bobl mewn angen.
9. Bydd y nifer o dai Fforddiadwy ar unrhyw safle hefyd yn ddibynnol ar ei leoliad, ac ystyriaeth o'r holl bolisiau a'r materion cynllunio perthnasol. Dylid nodi hefyd wrth gwrs fod Polisi Cenedlaethol hefyd yn rhoi Tai Fforddiadwy yn ganolog i'w polisiau tai.
10. Mae'n wir i'w ddweud fod addasiadau wedi gorfod cael eu gwneud i'r cytundebau dros y blynyddoedd er mwyn ein galluogi i gydymffurfio a gofynion y banciau sydd ym menthyg. Mae hon yn frwydr barhaus a rhwystredig gan fod gofynion y banciau yn newid yn aml. Mae parodwydd banciau i dderbyn cyfyngiadau o fewn cytundebau 106 hefyd yn ddibynnol ar sefyllfa'r farchnad dai ar y pryd. Dylid nodi fodd bynnag, fod enghreifftiau o ddiffyg ariannu yn llwyr, yn ein profiad ni, yn gyfyngedig.
11. Rydym wedi gweld enghreifftiau yn ddiweddar lle mae'r Cyngor wedi penderfynu nad oes angen cytundeb 106 mewn perthynas â datblygiadau gan Gymdeithasau Tai. Y rhesymeg dros hyn oedd nad oedd eu hangen ar sail fod rheoliadau statudol a'u mecanwaith a pholisiau mewnol hwy yn sicrhau fforddiadwyedd y tai hyn. Mae Cyngor Gwynedd yn dilyn nifer o awdurdodau eraill wrth wneud hyn.
12. Enghraifft arall o ddefnydd y cytundebau yw cyfraniadau ariannol. Defnyddir y rhain o bryd i'w gilydd pan fydd angen cyfraniad ariannol er mwyn gwneud y datblygiad yma yn dderbyniol. Enghraifft dda o hyn yw cyfraniadau tuag at ehangu ysgolion pan mae datblygiad penodol yn debygol iawn o olygu fod nifer o blant o fewn ysgolion penodol yn

cynyddu. Mae Canllaw Cynllunio Atodol Cytundebau 106 yn rheoli ac yn gosod fformiwla benodol ar gyfer gwneud hyn. Mae cyfraniadau hefyd wedi eu defnyddio i bwrpas gwella llwybrau, priffyrdd, gwella cysylltiadau gyda chanol trefi ac yn y blaen. Mae'n ofynnol ystyried y rhain eto yng nghyd-destun y prawf statudol y cyfeirir at yn rhan 4 uchod. Yn Atodiad 1 o'r adroddiad, rhoddir rhestr o'r holl geisiadau sydd wedi ei caniatáu'n ddarostyngedig i gytundeb 106 dros y 5 mlynedd diwethaf.

13. Nodir bod y Cyngor yn y broses o baratoi Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (Gwynedd ac Ynys Môn), sydd wedi bod yn edrych ar dystiolaeth amrywiol er mwyn datblygu polisiau newydd ar gyfer cwrdd â'r angen am dai fforddiadwy. Bu'r Cynllun Adnau (sef fersiwn drafft llawn o'r Cynllun) allan am ymgynghoriad cyhoeddus yn ystod Mawrth eleni ac mae'r sylwadau a dderbyniwyd yn sgil yr ymgynghoriad wrthi'n cael eu hystyried a'u hasesu ar hyn o bryd.

Enghraifft o sefyllfa nad yw'r defnydd o gytundebau 106 yn dderbyniol

Cynlluniau ynni adnewyddol a budd cymunedol

14. Rhoddir cyfarwyddyd clir yn Atodiad B o Nodyn Cyngor Technegol 8 ei fod yn dderbyniol i ddatblygwr gynnig buddion y tu allan i'r hynny sydd yn angenrheidiol er mwyn i'r datblygiad sydd dan ystyriaeth fynd yn ei flaen ond, **ni ddylai'r rheini effeithio ar y broses penderfynu**. Mae Paragraff 2.16 o NCT 8 yn pwysleisio na ddylai cyfraniadau am fuddion o'r fath alluogi rhoi caniatâd i gynnig na fyddai'n dderbyniol fel arall yn nhermau cynllunio. Yn unol gyda NCT 8, nid yw absenoldeb neu bresenoldeb unrhyw gyfraniad i gymunedau lleol yn fater a fydd yn cael ei ystyried gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol, wrth iddo benderfynu a ddylai caniatâd cynllunio gael ei roi neu beidio. Fe adlewyrchir hyn ym Mharagraff 11.1 Canllaw Cynllunio Atodol "Ynni Gwynt ar y Tir" sy'n datgan 'nid yw absenoldeb neu bresenoldeb unrhyw gyfraniad i gymunedau lleol yn fater a fydd (yn) gael ei ystyried gan y Cyngor wrth iddo benderfynu a ddylai caniatâd cynllunio gael ei roi neu beidio'.
15. Hyd yn oed pe ystyrir cynllun fel un a arweinir gan y gymuned ni fyddai'r diffiniad yna'n gorbwyso cyfarwyddyd eglur yn TAN 8, Polisi Cynllunio Cymru a'r CCA Ynni Gwynt ar y Tir:
 - Na ddylid ystyried cyfraniadau i gymunedau lleol wrth ddod i benderfyniad ar geisiadau cynllunio
 - na ddylid defnyddio'r buddion cymunedol fel rheswm i ganiatáu ceisiadau nad ydynt yn dderbyniol fel arall dan ystyriaethau cynllunio arferol.

16. Felly, anodd yw rhagweld pryd y gellir defnyddio'r system gynllunio i sicrhau buddion cymunedol gan ddefnyddio ymrwymadau cynllunio. Mae'r enghreifftiau o bryd gellir gwneud hyn yn hynod gyfyngedig a gellir ond eu defnyddio pan mae'n bosib eu cyfiawnhau trwy'r profion statudol uchod yn rhan 4 o'r adroddiad. Yn hyn o beth, mae'n debyg mae trefniant gwirfoddol sydd yn eistedd tu allan i'r drefn gynllunio fyddai'r modd mwyaf effeithiol a phriodol o gyflawni buddion i'r gymuned.

Casgliad

17. Mae'r Cyngor yn gweithredu polisiau o ran Cytundebau 106 yn unol â'i gyfrifoldeb statudol ac o fewn cyfyngiadau polisiau (lleol a chenedlaethol) a'r gyfraith yn gyffredinol. Fodd bynnag, mae'r gwasanaeth hefyd yn deall y bydd angen addasu ei drefniadaeth i ddelio gyda materion sydd yn codi, ond bod hynny yn cael ei wneud o fewn terfynau polisi a'r gyfraith.

Ceisiadau 106 wedi eu penderfynu 01/04/2011 - 31/03/2015

<u>Application number</u>	<u>Case Officer</u>	<u>Application type</u>	<u>Registered date</u>	<u>Location</u>	<u>Development description</u>	<u>Decision date</u>	<u>Decision type</u>	<u>Decision level</u>	<u>Pre-App</u>	<u>S106</u>	<u>S106 Agreement Signed Date</u>
C05D/0153/46/LL	William Elfyn Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	30/03/05	Rhan Cae / Part Field - 2128, Towyn, Tudweiliog, Pwllheli, LL538PD	YCHWANEGU 48 O BEBYLL / CARAFANAU TEITHIOL I SAFLE CARAFANAU PRESENNOL AC ADDSSU	17/03/15	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	28/10/14
C06D/0560/34/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	09/10/06	Ynys Hwfa, Clynnogfawr, Caernarfon, LL545DF	ADDASU AC ADEILADU ESTYNIAD I DY ANNEDD PRESENNOL AC ADEILADU MODURDY-STORFA ..	29/03/12	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	14/03/07
C06D/0703/42/AM	Aneurin Mon Parry	Amlinell/Outline	04/01/07	Safle Capel Caersalem, Lon Terfyn, Morfa Nefyn, Pwllheli, Gwynedd	DATBLYGIAD TRIGIANNOL / RESIDENTIAL DEVELOPMENT	09/08/12	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	02/08/12
C07D/0180/37/LL	Aneurin Mon Parry	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	22/03/07	Beudy, Eiernion, Trefor, Caernarfon, Gwynedd, LL545HN	ADDASU ADEILAD ALLANOL YN DY ANNEDD / CONVERSION OF OUTBUILDING INTO DWELLING ..	04/05/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	No	Yes	07/03/08
C08D/0257/40/AM	Gwenan Jones	Amlinell/Outline	12/06/08	Tir Ger / Land Nr. - Dolydd, Y Ffor, Pwllheli, Gwynedd	ADEILADU 4 TY ANNEDD UNLLAWR A 5 TY ANNEDD DEULAWR GYDA 3 O'R TAI DEULAWR YN DAI	16/04/12	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	No	Yes	12/03/13
C09A/0269/17/LL	Cara Owen	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	06/07/09	PENGROESLON, CARMEL, CAERNARFON, GWYNEDD	TROSI ADEILAD AC ESTYNIADAU SYLWEDDOL ER MWYN CREU EIDDO UNLLAWR 4 LLOFT, ESTYNI	05/04/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	16/03/11
C09A/0396/18/AM	Idwal Williams	Amlinell/Outline	26/08/09	TIR GER / LAND NEAR, Teras Fictoria / Victoria Terrace, Deiniolen, Caernarfon, Gwynedd, LL553LT	DATBLYGIAD PRESWYL A MYNEDIAD / RESIDENTIAL DEVELOPMENT AND ACCESS	16/05/14	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	13/05/14
C09A/0412/26/LL	Idwal Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	27/08/09	LLAIN O DIR CYFAGOS / LAND ADJACENT TO, HEN GAPEL, FFORDD WAUNFAWR, CAEATHRO, CAERNARFON, GWYNEDD, LL55 2SS	ADEILADU 12 O DAI / ERECTION OF 12 DWELLINGS	24/06/14	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	24/06/14
C09A/0518/16/AM	Glyn Llewelyn Gruffudd	Amlinell/Outline	15/12/10	Tir Ger / Land Near Pentwmpath, Llandygai, Bangor, LL574LG	CAIS AMLINELLOL I GODI 15 ANNEDD / OUTLINE APPLICATION FOR THE ERECTION OF 15	26/09/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Unknown	02/08/12
C09D/0195/45/LL	Aneurin Mon Parry	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	19/05/09	Madoc Buildings, Lon Dywod, Pwllheli, Gwynedd, LL535HP	DYMCHWEL ADEILADAU PRESENNOL AC ADEILADU 5 TY ANNEDD TERAS TRI LLAWR ...	08/03/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	08/02/10
C09D/0281/35/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	10/07/09	St Deiniols Church, Stryd Fawr, Criccieth, Gwynedd, LL520HQ	DIWYGIO CYTUNDEB 106 ER DARPARU 7 UNED FFORDDIADWY A 14 UNED MARCHNAD AGORED / A	11/09/13	Caniatawyd yn Ddi-Amodol/Approved without Conditions	Pwyllgor/Committee	No	Yes	21/08/13
C09D/0389/40/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	17/11/09	Sychnant, Pentre Uchaf, Pwllheli, LL538EJ	ADDASU MODURDY SYDD YN CAEL EI DDEFNYDDIO FEL CANOLFAN PROFI CERBYDAU YN DY ANNE	19/07/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	07/07/11
C10A/0161/13/AM	Glyn Llewelyn Gruffudd	Amlinell/Outline	19/03/10	Brig y Nant , Ffordd Coetmor Newydd / Coetmor New Road, Bethesda, Bangor, LL573NN	CAIS AMLINELLOL I GODI 6 TY AR WAHAN A CHREU FFORDD STAD NEWYDD / OUTLINE	06/11/14	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	05/11/14
C10A/0206/13/AM	Glyn Llewelyn Gruffudd	Amlinell/Outline	09/04/10	Grey Garage , Lon Newydd Coetmor / Coetmor, New Road, Bethesda, Bangor, LL573DT	ADNEWYDDU CAIS AMLINELLOL C07A/0052/13/AM I DDYMCHWEL YR ADEILAD PRESENNOL A	15/10/12	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	07/08/12
C10A/0442/18/LL	Idwal Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	23/08/10	Tir ger / Land at, Pen Pwll Coch, Penisarwaun, Caernarfon, Gwynedd, LL553BS	ADEILADU 2 DY / ERECTION OF 2 DWELLINGS	26/08/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	04/08/11
C10D/0017/33/LL	William Elfyn Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	13/01/10	Rhan O Gae Ger / Part Of Field Nr. - Penboncyn, Boduan, Pwllheli, Gwynedd, LL536DR	TY UNLLAWR FFORDDIADWY YNGHYD A TANC SEPTIG A PHWLL DRAENIO / SINGLE STOREY AFFO	15/05/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	20/02/11

Tud. 16

C10D/0439/33/LL	William Elfyn Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	16/11/10	Mathan Isaf, Rhydyclafdy, Pwllheli, LL538TT	TY I WEITHIWR AMAETHYDDOL / DWELLING FOR AGRICULTURAL WORKER	19/10/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	08/09/11
C11/0047/43/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	14/01/11	Ysgubor, Llithfaen, Pwllheli, Gwynedd	NEWID DEFNYDD ADEILAD ALLANOL YN DY ANNEDD FFORDDIADWY AC ADEILADU PORTH I'R BLA	16/09/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	01/09/11
C11/0051/16/LL	Glyn Llewelyn Gruffudd	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	10/01/11	Adeilad allanol ger / Outbuilding adj to, 1 a 2, Frondeg, Tregarth, Bangor, Gwynedd, LL574PA	TROSI ADEILADAU AMAETHYDDOL / CONVERSION OF AGRICULTURAL BUILDING	22/11/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	14/11/11
C11/0170/42/AM	Gwenan Jones	Amlinell/Outline	22/02/11	Maes Twnti, Lon Isaf, Morfa Nefyn, Pwllheli, Gwynedd, LL536PW	DATBLYGIAD TRIGIANOL O BEDWAR TY GYDA DAU OHONYNT YN DAI FFORDDIADWY / RESIDENTI	14/02/12	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	03/02/12
C11/0173/26/LL	Idwal Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	21/02/11	Tir tu cefn / Land at rear of, Min y Grug, Waunfawr, Gwynedd, LL554YS	NEWID DEFNYDD / CHANGE OF USE	06/12/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	17/11/11
C11/0378/45/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	13/05/11	Tir Ger / Land Nr. - Heol Hamdden, Pwllheli, Gwynedd	DATBLYGIAD PRESWYL O 8 TY ANNEDD TAI'R YSTAFELL WELY / RESIDENTIAL DEVELOPMENT O	25/07/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	No	Yes	31/01/12
C11/0542/17/LL	Idwal Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	13/06/11	Crud Y Nant, Bethesda Bach, Caernarfon, Gwynedd, LL545SF	ADEILADU SIED AMAETHYDDOL / ERECTION OF AN AGRICULTURAL SHED	03/02/12	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	31/01/12
C11/0661/43/LL	Cara Owen	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	18/08/11	Plas Pistyll and Pistyll Caravan Park, Pistyll, Pwllheli, LL536LR	Demolition of Plas Pistyll and re-development to form 20 self catering holiday u	23/08/12	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Unknown	22/08/12
C11/0755/44/AM	Cara Owen	Amlinell/Outline	06/09/11	Gardencraft, Stryd Fawr, Tremadog, Porthmadog, LL499RD	CAIS AMLINELLOL AR GYFER DYMCHWEL YR ADEILAD PRESENNOL A CHODI 9 ANNEDD / OUTLIN	19/12/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	10/09/12
C11/0840/42/RC	Cara Owen	Rhwymedigaeth Cyfreithiol/Legal Oligatn	22/09/11	5, Maes Terfyn, Morfa Nefyn, Pwllheli, Gwynedd, LL536EQ	Cais i ddileu amod	30/01/12	Caniatawyd yn Ddi-Amodol/Approved without Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Unknown	17/01/12
C11/0862/44/AM	Keira Ann Sweenie	Amlinell/Outline	21/10/11	Tir Ger / Land Nr. - Cefn Y Gader, Morfa Bychan, Porthmadog, Gwynedd	ADNEWYDDU CANIATAD CYNLLUNIO C05D/0444/44/AM AR GYFER CODI 9 TY / RENEWAL OF PLA	01/10/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	21/09/12
C11/0888/34/LL	Cara Owen	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	10/10/11	Derwin Fawr, Garndolbenmaen, LL519LZ	CAIS AM LEOLIAD DIWYGIEDIG AR GYFER CODI TYRBIN GWYNT 50KW AR DWR 24.6 MEDR, CYF	15/12/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	13/12/11
C11/0959/23/LL	Idwal Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	10/11/11	Hen Ysgol Glan Moelyn, Llanrug, Caernarfon, Gwynedd, LL554PG	To erect seven dwellings on an old school site. This will consist of six semi-de	19/12/11	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Unknown	29/02/12
C11/1056/37/LL	Cara Owen	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	13/04/12	Tyddyn Drain, Llanaelhaearn, Caernarfon, LL545AD	NEWID DEFNYDD AC YMESTYN ADEILAD ALLANOL I FOD YN DY ANNEDD A CADW GWAITH MEWNLE	05/07/12	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	27/06/12
C11/1077/16/LL	Glyn Llewelyn Gruffudd	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	25/11/11	Plas Y Coed, Bangor, Gwynedd, LL574HN	NEWID DEFNYDD A CHODI 17 O DAI / CHANGE OF USE AND ERECTION OF 17 HOUSES	17/06/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	10/09/13
C11/1144/40/LL	Glyn Llewelyn Gruffudd	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	12/12/11	Tir ger / Land by, Pengamfa Fawr, Rhosfawr, Pwllheli, Gwynedd, LL536UU	TY GROMEN FFORDDIADWY / AFFORDABLE DORMER DWELLING	03/12/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	28/11/13
C11/1180/34/LL	Cara Owen	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	09/02/12	Lleuar Fawr, Llanllyfni, Caernarfon, LL546ST	CAIS I DROSI ADEILAD AMAETHYDDOL SEGUR I FFURFIO UN TY	08/07/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	20/05/13
C12/0308/12/LL	Idwal Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	01/03/12	Bryn Gloch Caravan & Camping Park, Betws Garmon, Caernarfon, LL547YY	AIL-LEOLI LLECYNNAU ODDI FEWN Y PARC / RE-LAYOUT OF PITCHES ON EXISTING PARK	20/01/15	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	No	Yes	16/04/14
C12/0356/25/LL	Glyn Llewelyn Gruffudd	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	12/03/12	Fferm y Wern, Lon y Wern, Pentir, Bangor, Gwynedd, LL574BY	TROSI AC YMESTYN ADEILAD ALLANOL PRESENNOL I ANNEDD FFORDDIADWY / CONVERSION AND	04/07/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	02/07/13

C12/0441/39/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	03/04/12	Riverside Hotel & Restaurant, Abersoch, Pwllheli, LL537HW	DYMCHWEL GWESTY AIL DDATBLYGU PRESWYL / DEMOLISH HOTEL AND REDEVELOP SITE	06/12/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	05/12/13
C12/0476/35/AM	Cara Owen	Amlinell/Outline	18/04/12	Station Bakery, High Street, Criccieth, LL520RN	CAIS AMLINELLLOL AR GYFER DYMCHWEL ADEILADAU PRESENNOL A CODI 7 UNED PRESWYL / OU	17/10/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	08/10/13
C12/1123/22/LL	Idwal Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	14/08/12	Tir Ger / Land Nr. - Tir Capel Bach, Penygroes, Caernarfon, Gwynedd	ADEILADU 6 TY ANNEDED DEULAWR (2 FFORDDIADWY) YNGHYD A FFORDD NEWYDD WASANAETHOL / CONSTRUCTION OF 6 TWO STOREY DWELLING HOUSES (2 AFFORDABLE) TOGETHER WITH NEW SERVICE ROAD	26/11/12	Caniatawyd yn Ddi-Amodol/Approved without Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	01/10/15
C12/1347/25/LL	Glyn Llewelyn Gruffudd	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	26/10/12	Tir ger / Land Nr. - Ffordd Penrhos, Bangor, Gwynedd	245 UNEDAU BYW (86 UNED FFORDDIADWY) / 245 No. LIVING UNITS (86 AFFORDABLE UNITS)	02/09/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	06/02/14
C12/1372/42/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	12/11/12	Nefyn Allotments, Stryd Fawr, Nefyn, Gwynedd, LL536HD	ADEILADU 10 TY / CONSTRUCTION OF 10 DWELLINGHOUSES	29/07/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	28/11/13
C13/0002/14/LL	Idwal Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	04/01/13	Minmanton, Lon Parc, Caernarfon, LL552HP	ADEILAD NEWYDD I GYNNWYS 6 UNED PRESWYL / NEW BUILDING CONTAINING 6 RES. UNITS	20/05/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	08/10/13
C13/0070/22/LL	Cara Owen	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	11/02/13	Tir Bach, Llanllyfni, Caernarfon, LL546SB	NEWID DEFNYDD ADEILAD ALLANOL YN DY / CHANGE OF USE OF OUTBUILDING TO A DWELLING	16/05/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	13/05/13
C13/0203/11/LL	Glyn Llewelyn Gruffudd	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	25/02/13	Former Victoria Building Land, Plas Llwyd Terrace, Bangor, Gwynedd, LL57 1UB	2 adeilad llety myfyrwyr 36 llofft/ 2 building student accommodation	04/09/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	No	Yes	29/08/13
C13/0373/23/LL	Idwal Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	04/04/13	Tir Ger / Land Near. - Bryn Cwil, Ceunant, Caernarfon, LL554RP	TY FFORDDIADWY / AFFORDABLE DWELLING	25/07/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	19/07/13
C13/0398/45/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	01/05/13	CYN LYS YNADON, TROED YR ALLT, PWLLHELI, GWYNEDD, LL535ED	6 TY A LLEFYDD PARCIO / 6 DWELLINGS AND PARKING	07/11/14	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	27/10/14
C13/0652/46/LL	Medi Emlyn Davies	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	25/06/13	Tir gyferbyn / Land adjacent Tan y Bryn, Tudweiliog, Pwllheli, Gwynedd, LL53 8NB	Dau dy fforddiadwy deulawr / Two affordable two storey dwellings	31/07/14	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	02/07/14
C13/0676/46/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	01/07/13	Tir ger/Land near Bryn Haul, Dinas, Pwllheli, Gwynedd, LL53 8UB	Adeiladu ty unllawr fforddiadwy / construction of single storey affordable house	17/04/14	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	15/04/14
C13/0736/39/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	15/07/13	Harbour Hotel, Abersoch, Pwllheli, LL537HR	13 ANNEDED YN CYNNWYS 2 DY FFORDDIADWY/13 DWELLINGS INCLUDING 2 AFFORDABLE HOUSES	25/11/13	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	01/04/14
C13/0810/14/LL	Idwal Williams	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	13/08/13	Ysbyty Bryn Seiont Hospital, Pant Road, Caernarfon, LL552YU	Darparu 16 uned breswyl gofal ychwanegol / Provide 16 extra care residential uni	21/01/14	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	No	Unknown	19/01/14
C13/1227/33/RC	Gwenan Jones	Rhwymedigaeth Cyfreithiol/Legal Oligatn	05/12/13	Mathan Uchaf, Boduan, Pwllheli, LL538TU	Diwygio cytundeb 106 / Variation of 106 agreement - C06D/0408/33/LL	01/04/14	Caniatawyd yn Ddi-Amodol/Approved without Conditions	Dirprwyedig/Delegated	Yes	Yes	26/03/14
C14/0172/39/LL	Gwenan Jones	Llawn - Cynllunio/Full - Planning	04/03/14	Tir Ger / Land Nr. - Cornwall Estate, Mynytho, Pwllheli, Gwynedd, LL537RH	9 bynglo gromen fforddiadwy / 9 affordable dormer bungalows	02/03/15	Caniatawyd gydag Amodau/Approved with Conditions	Pwyllgor/Committee	Yes	Yes	16/06/15

Gweithredu Argymhellion Adroddiad Ymchwiliad Craffu Cludiant Ôl-16 i Addysg Bellach

Bwriadau'r Aelod Cabinet (Tachwedd 2015)

Hoffai'r Aelod Cabinet ddiolch i'r Ymchwiliad Craffu am eu gwaith trwyadl a chynhwysfawr yn y maes, ac yn arbennig am barodrwydd yr ymchwiliad i ystyried lleihau costau yn ogystal â gwella'r Gwasanaeth. Ymddiheurir am yr oedi yn cyflwyno'r adroddiad hwn. Roedd hi'n fwiad gweithredu ar newid geiriad y polisi ar gyfer Medi 2015, ond daeth cyfnod PURDAH ar draws y gwaith a chollwyd y cyfle i allu cyflwyno'r newidiadau mewn pryd.

Rhennir yr argymhellion i dri chategori:

- gweithredu yn syth,
- cydweithio yn y tymor canolig gyda gwasanaethau/ partneriaid eraill er mwyn ymchwilio i ymarferoldeb gweithredu'r argymhellion,
- peidio ystyried yr argymhellion hyn am y tro

Wrth gyfeirio at argymhellion penodol, defnyddir y rhifau sydd ar eu cyfer yn y 'Crynodeb o'r Argymhellion' a geir ar dudalennau 7 ac 8 o'r adroddiad.

Gweithredu'n syth

Argymhelliad	Beth sydd wedi digwydd a phryd	Effaith y gweithredu
5 Mae angen cysondeb yn y ddarpariaeth a'r trefniadau ar draws Gwynedd er rhoi cyfle cyfartal a theg i bawb	Mae geiriad y Polisi Cludiant Ôl-16 Oed wedi cael ei ddiweddarau er mwyn codi un pris yn unig ar gyfer Tocyn Teithio 16+, a thrwy hynny, diddymu unrhyw wahaniaethu mewn pris wrth deithio i ysgol neu goleg lleol (dalgyllch) neu i unrhyw sefydliad sydd wedi'i nodi yn y polisi. Gosodir un pris yn £100 y tymor. Roedd bwriad i gyflwyno'r newid hwn erbyn Medi 2015, ond daeth cyfnod Purdah yn ystod yr adeg pan fwriadwyd cyhoeddi'r newid. Mae'r polisi cyfredol yn nodi y bydd unrhyw newidiadau i'r Polisi Cludiant Ôl-16 yn cael eu penderfynu cyn Gwyliau'r Pasg cyn dechrau'r flwyddyn academaidd ddilynol, ac y byddai'r newidiadau yn dod i rym ar y 1af o Fedi canlynol. Felly, bwriedir gweithredu'r newid polisi o'r 1af o Fedi 2016.	Bydd codi un pris yn unig a dileu'r cysyniad o ddalgyllch yn sicrhau cysondeb o ran y ddarpariaeth a'r trefniadau sydd ar gael i bawb, boed yn ddisgyblion ysgol neu fyfyrwyr coleg, lle bynnag bônt yn byw.

6	Mae angen adolygu'r dalgylchoedd i leihau amseroedd a phellteroedd teithio dysgwyr/myfyrwyr yn unol â'r Canllaw Statudol Teithio gan Ddysgwyr	Mae geiriad y Polisi Cludiant Ôl-16 Oed wedi cael ei ddiweddarau er mwyn codi un pris yn unig ar gyfer Tocyn Teithio 16+, a thrwy hynny, diddymu unrhyw wahaniaethu mewn pris wrth deithio i ysgol neu goleg lleol (dalgyllch) neu i unrhyw sefydliad sydd wedi'i nodi yn y polisi. Gosodir un pris yn £100 y tymor. Roedd bwriad i gyflwyno'r newid hwn erbyn Medi 2015, ond daeth cyfnod Purdah yn ystod yr adeg pan fwriadwyd cyhoeddi'r newid. Mae'r polisi cyfredol yn nodi y bydd unrhyw newidiadau i'r Polisi Cludiant Ôl-16 yn cael eu penderfynu cyn Gwyliau'r Pasg cyn dechrau'r flwyddyn academaidd ddilynol, ac y byddai'r newidiadau yn dod i rym ar y 1af o Fedi canlynol. Felly, bwriedir gweithredu'r newid polisi o'r 1af o Fedi 2016.	Mae geiriad newydd y polisi yn diddymu'r cysyniad o ddalgyllch o ran cludiant ôl-16. Bydd hyn yn caniatáu i'r dysgwyr fynychu'r sefydliad mwyaf addas iddynt heb i amrywiaeth yng nghost Tocyn Teithio 16+ orfod fod yn ystyriaeth.
12c	Dylid, ar sail y dystiolaeth a ganfuwyd yn ystod yr ymchwiliad craffu, gosod un pris i bawb.	Mae geiriad y Polisi Cludiant Ôl-16 Oed wedi cael ei ddiweddarau er mwyn codi un pris yn unig ar gyfer Tocyn Teithio 16+, a thrwy hynny, diddymu unrhyw wahaniaethu mewn pris wrth deithio i ysgol neu goleg lleol (dalgyllch) neu i unrhyw sefydliad sydd wedi'i nodi yn y polisi. Gosodir un pris yn £100 y tymor. Roedd bwriad i gyflwyno'r newid hwn erbyn Medi 2015, ond daeth cyfnod Purdah yn ystod yr adeg pan fwriadwyd cyhoeddi'r newid. Mae'r polisi cyfredol yn nodi y bydd unrhyw newidiadau i'r Polisi Cludiant Ôl-16 yn cael eu penderfynu cyn Gwyliau'r Pasg cyn dechrau'r flwyddyn academaidd ddilynol, ac y byddai'r newidiadau yn dod i rym ar y 1af o Fedi canlynol. Felly, bwriedir gweithredu'r newid polisi o'r 1af o Fedi 2016.	Mae geiriad newydd y polisi yn gosod un pris i bawb.
9	Mae angen sicrhau cyd-ddealltwriaeth y darparwyr addysg bellach a Galw Gwynedd o Bolisi Cludiant Ôl-16 Cyngor Gwynedd	Mae geiriad y Polisi Cludiant Ôl-16 Oed wedi cael ei ddiweddarau er mwyn codi un pris yn unig ar gyfer Tocyn Teithio 16+, a thrwy hynny, diddymu unrhyw wahaniaethu mewn pris wrth deithio i ysgol neu	Mae geiriad ac amodau'r polisi newydd yn llawer symlach ac yn mynd i fod o gymorth er mwyn sicrhau cyd-ddealltwriaeth y darparwyr addysg bellach a Galw Gwynedd o'r polisi.

		<p>goleg lleol (dalgylch) neu i unrhyw sefydliad sydd wedi'i nodi yn y polisi. Gosodir un pris yn £100 y tymor.</p> <p>Roedd bwriad i gyflwyno'r newid hwn erbyn Medi 2015, ond daeth cyfnod Purdah yn ystod yr adeg pan fwriadwyd cyhoeddi'r newid. Mae'r polisi cyfredol yn nodi y bydd unrhyw newidiadau i'r Polisi Cludiant Ôl-16 yn cael eu penderfynu cyn Gwyliau'r Pasg cyn dechrau'r flwyddyn academaidd ddilynol, ac y byddai'r newidiadau yn dod i rym ar y 1af o Fedi canlynol. Felly, bwriedir gweithredu'r newid polisi o'r 1af o Fedi 2016.</p>	
10	Dylid, yn ysbryd Ffordd Gwynedd, sicrhau bod cwestiynau defnyddwyr yn cael eu hateb gan eu cyswllt cyntaf	<p>Mae geiriad y Polisi Cludiant Ôl-16 Oed wedi cael ei ddiweddarau er mwyn codi un pris yn unig ar gyfer Tocyn Teithio 16+, a thrwy hynny, diddymu unrhyw wahaniaethu mewn pris wrth deithio i ysgol neu goleg lleol (dalgylch) neu i unrhyw sefydliad sydd wedi'i nodi yn y polisi. Gosodir un pris yn £100 y tymor.</p> <p>Roedd bwriad i gyflwyno'r newid hwn erbyn Medi 2015, ond daeth cyfnod Purdah yn ystod yr adeg pan fwriadwyd cyhoeddi'r newid. Mae'r polisi cyfredol yn nodi y bydd unrhyw newidiadau i'r Polisi Cludiant Ôl-16 yn cael eu penderfynu cyn Gwyliau'r Pasg cyn dechrau'r flwyddyn academaidd ddilynol, ac y byddai'r newidiadau yn dod i rym ar y 1af o Fedi canlynol. Felly, bwriedir gweithredu'r newid polisi o'r 1af o Fedi 2016.</p>	Mae geiriad ac amodau'r polisi newydd yn llawer symlach ac yn mynd i fod o gymorth er mwyn sicrhau bod cwestiynau defnyddwyr yn cael eu hateb gan eu cyswllt cyntaf.
11	Mae angen i Gyngor Gwynedd a'r darparwyr addysg ôl-16 gydweithio'n agos i ddarparu gwybodaeth gyson, berthnasol a phwrpasol ar gyfer dysgwyr a'u teuluoedd gan ddefnyddio dulliau amrywiol ac addas sydd yn sicrhau cyfle cyfartal i bawb	Bydd angen adolygu'r holl deunydd cyfathrebu sydd yn ymwneud â'r Polisi Cludiant Ôl-16 er mwyn cydfynd â geiriad y polisi newydd ac unrhyw drefniadau newydd eraill (boed hynny ar y wefan, gohebiaeth i ddisgyblion ysgol, sgript gweithwyr Galw Gwynedd, ayyb)	Hyn heb ei wneud eto.

12ch	Dylid sicrhau bod y gwasanaeth yn cynnig cyfle cyfartal i fyfyrwyr coleg a dysgwyr ysgolion uwchradd.	Ystyrir bod argymhelliad 12ch yn debyg iawn i argymhelliad 5 (uchod), a bod dileu'r cysyniad o ddalgylch yn cyfrannu tuag at weithredu'r argymhelliad hwn.	Bydd codi un pris yn unig a dileu'r cysyniad o ddalgylch yn sicrhau cysondeb o ran y ddarpariaeth a'r trefniadau sydd ar gael i bawb, boed yn ddisgyblion ysgol neu fyfyrwyr coleg, lle bynnag bônt yn byw.
3	Dylid adeiladu ar y sylfaen o weithio mewn partneriaeth gyda'r amrywiol sefydliadau i drefnu gwasanaeth pwrpasol	Ystyrir bod argymhelliad 3 ar waith yn barhaol.	Mae pob partner yn cyfrannu at wella'r ddarpariaeth sydd ar waith.

Cydweithio yn y tymor byr/canolig gyda gwasanaethau/ partneriaid eraill er mwyn ymchwilio i ymarferoldeb gweithredu'r argymhellion

Cafwyd peth drafferth wrth adnabod y cynrychiolydd cywir o Goleg Llandrillo-Menai ar gyfer trafod rhai o'r argymhellion. Mae trafodaethau rhagarweiniol wedi'u cynnal gyda Grŵp Llandrillo-Menai mewn perthynas ag argymhellion 1, 12b, 5, 7 a 12dd. Bydd ymateb swyddogol Grŵp Llandrillo-Menai yn llywio cyfeiriad datblygiad yr argymhellion hyn.

Tud. 22

Argymhelliad	Beth sydd wedi digwydd a phryd	Effaith y gweithredu
1	Er gwella manteision i'r dysgwyr/myfyrwyr a'u teuluoedd, lleihau prosesau ac yn ysbryd Ffordd Gwynedd, dylid cydweithio'n agosach ac i negodi efo Grŵp Colegau Llandrillo Menai i fod yn asiant i Gyngor Gwynedd Cynhaliwyd y cyfarfod diwethaf ar 30 Medi, 2015.	Mae ffigurau niferoedd a chostau cynhyrchu'r tocynnau teithio yn cael eu darparu i'r Coleg.
12b	Mae trafodaeth rhagarweiniol wedi'i chynnal efo cynrychiolwyr Coleg Llandrillo-Menai mewn perthynas â'r syniad o drosglwyddo'r gwasanaeth cludiant i'r coleg. Doedd dim diddordeb gan y coleg mewn trefnu'r cludiant. O ran trosglwyddo gweinyddiaeth tocynnau cludiant coleg i Goleg Llandrillo-Menai, gweler 1 uchod.	Dim o ran trosglwyddo'r gwasanaeth cludiant i'r coleg. Gweler 1 uchod o ran trosglwyddo gweinyddiaeth tocynnau cludiant i'r coleg.
5	Mae angen cysondeb yn y ddarpariaeth a'r trefniadau ar draws Gwynedd er rhoi cyfle	Trafodwyd y newid geiriad polisi arfaethedig efo cynrychiolwyr Coleg Llandrillo-Menai. Nid oedd
		Rydym yn disgwyl ymateb swyddogol gan y coleg mewn perthynas â'r newid polisi arfaethedig.

	cyfartal a theg i bawb	gwrthwynebiad i'r egwyddor o ddileu'r cysyniad o ddalgylch na chodi un pris ar bawb. Ond roedd y cynrychiolwyr angen amser i ystyried yn llawn oblygiadau'r newid yn y polisi.	
7	Mae angen i'r darparwyr addysg ôl-16 gydweithio i roi systemau yn eu lle i gasglu data er darganfod os ydi costau teithio yn arwain i fyfyrwyr ddisgyn allan o addysg bellach	Trafodwyd yr argymhelliad hwn efo cynrychiolwyr Coleg Llandrillo-Menai. Bwriedir gofyn i Gonsortiw Addysg Ôl-16 Gwynedd ac Ynys Môn edrych ar yr elfen hon. Dydyn ni ddim wedi trafod hyn efo nhw eto.	Rydym yn disgwyl ymateb swyddogol gan y coleg mewn perthynas â'r argymhelliad.
12dd	Dylid parhau gyda'r ymarfer da o'r ddarpariaeth athrawon / darlithwyr peripatetig ac adeiladu ar y sylfaen o weithio mewn partneriaeth a'i adolygu'n rheolaidd.	Trafodwyd yr argymhelliad hwn efo cynrychiolwyr Coleg Llandrillo-Menai.	Rydym yn disgwyl ymateb swyddogol gan y coleg mewn perthynas â'r argymhelliad.
4	Dylid cael Polisi Cludiant Ôl-16 pwrpasol sydd yn ystyried modd y dysgwyr/myfyrwyr a'u teuluoedd i dalu am gostau cludiant	Ystyrir bod y Lwfans Cynhaliaeth Addysg (LCA) eisoes yn cyfrannu at weithredu argymhelliad 4. Fodd bynnag, codwyd y mater gyda chynrychiolydd Grŵp Llandrillo-Menai gyda'r bwriad o leihau'r amser a gymerir i sicrhau taliad cyntaf y LCA. Yn ogystal, mae'r Aelod Cabinet wedi gofyn i'r Adran Addysg edrych i mewn i'r posibilrwydd o sefydlu system lle y gellir gwneud rhandaliadau (yn hytrach na gorfod talu un swm ar ddechrau'r tymor). Mae trafod wedi bod gyda Galw Gwynedd ac Uned Cyllid (Incwm) y Cyngor o ran galluogi talu am docyn £100 trwy gyfrwng Debyd Uniongyrchol (a thrwy hynny rhannu'r gost i daliadau misol).	Rydym yn disgwyl ymateb swyddogol gan y coleg mewn perthynas â'r argymhelliad. Bydd y system talu trwy gyfrwng Debyd uniongyrchol yn ei le i'w dreialu ar gyfer taliadau £100 Tymor yr Haf 2016.

Mae trafodaethau hefyd wedi'u cynnal gyda'r Uned Gludiant Integredig mewn perthynas ag argymhelliad 2 a 12b.

Tud. 24

Argymhelliad	Beth sydd wedi digwydd a phryd	Effaith y gweithredu
2	Dylid adolygu'r Polisi Cludiant Ôl-16 i sicrhau Polisi addas a phwrpasol i gyfarch gofynion y Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 a'r Canllaw Teithio gan Ddysgwyr – Darpariaeth Statudol a Chanllaw Gweithredol Mehefin 2014	Mae dysgwyr/myfyrwyr sydd yn defnyddio llwybrau cludiant cyhoeddus o dan dendr i'r Cyngor ar eu Tocyn Teithio 16+ yn parhau i gael teithio ar unrhyw amser ar y llwybrau rheiny, ond oherwydd safbwynt y darparwyr cludiant masnachol, mae defnyddio Tocyn Teithio 16+ ar y llwybrau cludiant cyhoeddus masnachol wedi'i gyfyngu i siwrne benodol ar ddechrau'r dydd a siwrne benodol ar ddiwedd y dydd.
12b	Ar sail y dystiolaeth a ganfuwyd yn ystod yr ymchwiliad craffu argymhellir y dylid ystyried cyfuniad o opsiynau. Opsiynau 3, 6 a 7 - newid i system tocynnau , trosglwyddo gwasanaeth cludiant i'r coleg a gweinyddiaeth tocynnau cludiant coleg i Grŵp Colegau Llandrillo Menai.	

Gofynnwyd hefyd am eglurder o ran effaith posib y Cynllun Tocynnau Teithio Rhatach i Bobl Ifanc.

Argymhelliad	Beth sydd wedi digwydd a phryd	Effaith y gweithredu
	Mae'r cynllun newydd wedi dod i rym ym mis Medi 2015 ac yn cynnig traean o ddisgownt i bob person ifanc 16, 17 ac 18 oed yng Nghymru sy'n teithio ar fysiau cyhoeddus dan dendr i'r Cyngor neu fysiau cyhoeddus masnachol lleol. Dydy'r cynllun yma ddim yn lleihau'r costau i'r Adran Addysg o ran y seddi sy'n cael eu prynu ar gyfer dysgwyr/myfyrwyr ar gludiant cyhoeddus na masnachol.	Mae'r cynllun yn gallu lleihau'r costau i ddysgwyr/myfyrwyr sydd yn defnyddio cludiant cyhoeddus masnachol gan eu bod eisiau teithio ar fysiau ar amseroedd sydd ddim yn gynwysedig yn y Tocyn Teithio 16+ (gweler uchod). Dylai dysgwyr/myfyrwyr hefyd ystyried ydy hi'n rhatach teithio ar gludiant gyhoeddus (boed dan dendr i'r Cyngor neu fasnachol) gan dderbyn traean o ddisgownt) nag ydi hi i brynu Tocyn Teithio 16+.

Peidio ystyried yr argymhellion hyn am y tro

Argymhelliad	Beth sydd wedi digwydd a phryd	Effaith y gweithredu
8 Dylid gosod mesuryddion gofal cwsmer pwrpasol ar gyfer y gwasanaeth	Dydy'r adnoddau ddim ar gael i weithredu ar hwn ar hyn o bryd.	
12d Dylid darparu benthyciadau ariannol i brynu cerbyd / beic modur yn ogystal er hwyluso mynediad at addysg bellach a hyfforddiant.	Does dim arian ar gael i'w roi ar fenthyg ar hyn o bryd.	